

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/12
KARAR NO : 1984/13

ÖZET : Toplu İş Sözleşmesi kapsamında bulunan Tarım Kredi Kooperatifi Müdürlüklerinin kıdem tazminatından doğan anlaşmazlıklara ilişkin davaların Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Hasan Ağartır varisleri; Fatma, Mustafa, Nevzat, Osman ve Ejder Ağartır. Canlı Köyü, BAYINDIR
Vekili : Av. Ayhan Özel, Bayındır
Davalı : 453 No'lu Canlı Tarım Kredi Kooperatifi Müdürlüğü, Canlı Köyü Bayındır.

K O R U : Davalı iş yerinde çalışan ve müdür iken emekliye ayrılan davacıların murisi Hasan Ağartır; kıdem tazminatının hesabında konut yardımı ve teşvik priminin hesaba katılmadığından bahisle kıdem tazminatının noksan ödendiğini ileri sürerek 135.054 lira kıdem tazminatı alacağını, faiziyle birlikte davalıdan tahsilini isteyerek davalı aleyhine Asliye Hukuk (İş) Mahkemesine alacak davası açmıştır.

Bayındır Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi: 23-6-1983 gününde, 1982/302, 1983/180 sayı ile; yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen rapora göre davanın kısmen kabulüne karar vermiştir.

Kararın davalı tarafından temyizi üzerine Yargıtay 9. Hukuk Dairesi: 13-12-1983 gününde, 1983/8595-10580 sayı ile; davacı ile davalı arasındaki ilişkinin hizmet aktini değil, statü hukukunu ilgilendirdiği, davaya bakmanın İş Mahkemesinin görevine girmediği, görevsizlik kararı verilmesi gerekirken esasa karar vermenin bozmayı gerektirdiği görüşü ile hükmü görev yönünden bozmuştur.

Bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda, Bayındır Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi: 15-3-1984 gününde, 1984/42-57 sayı ile; davada İdari Yargı yeri görevli bulunduğu mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiştir.

Bu kez davacılar; kıdem tazminatı farkından doğan 135.054 lira alacağın t sili istemiyle İdari Yargı yerinde dava açmışlardır.

İzmir 1. İdare Mahkemesi: 31-5-1984 gününde, 1984/386 esas sayı ile; Tarım Kredi Kooperatifi Müdürlüklerinin 1581 sayılı yasa, Ana sözleşme ve Yönetmelikle düzenlenen konularda (atama, nakil, terfi, disiplin v.s.) memur hukukuna, bunun dışında kalan konulara ise, iş hukukuna tabi olduğu, uyuşmazlığın, davacının statüsünün saptanmasından değil, olayın İş Kanunu veya toplu sözleşme hükümlerinin uygulanıp uygulanmamasından doğduğu, bunun çözümlenmesinin ise, iş mahkemelerinin görevine girdiği belirtilerek davada Bayındır Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinin görevli olduğu kanısıyla 2247 sayılı yasa'nın 19. maddesine göre görev yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunulmasına ve davanın Uyuşmazlık Mahkemesi kararına değin ertelenmesine karar vermiş, 26-6-1984 günlü, 1984/326 sayılı yazı ile dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesi'ne göndermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Şerafettin Seyhun, Çetin Aşçıoğlu, Şafak Sancar, Erol Çırakman, Mustafa Şahin ve İlhan Köseoğlu'nun katılmaları ile yaptığı, 8-10-1984 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler, Yargıtay ve Danıştay Başsavcılıklarının; anlaşmazlığın kıdem tazminatına ilişkin bulunmasına, davacı ile davalı arasındaki ilişkinin hizmet aktine dayanmasına, 5521 sayılı yasa'nın 1. maddesi uyarınca uyuşmazlığın çözümünün iş mahkemelerinin görev alanına girmesine göre, başvurunun kabulü ile Bayındır Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği yolundaki yazılı düşünceleri okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan savcı Mustafa Bumin'in yazılı düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

Dava; Tarım Kredi Kooperatifi müdürü iken emekli olan davacıların murisine noksan ödenen kıdem tazminatı alacağına ilişkin istemine ilişkin olup anlaşmazlık, kıdem tazminatının hesabında, konut yardımı ve teşvik priminin nazara alınmamasından doğmakta ve davacı bu nedenle kıdem tazminatının noksan ödendiğinden bahisle bu noksanlığı talep etmektedir.

1581 sayılı kanuna göre, kurulan Tarım Kredi Kooperatifleri; bu kanunda yazılı hükümlerden faydalanmak üzere, ortaklarının ekonomik menfaatlerini korumak ve meslek ve geçimleriyle ilgili ihtiyaçlarını sağlamak amacı ile üreticiler tarafından karşılıklı yardım ilkesine dayanan ve tüzel kişiliği olan değişir ortaklık ve tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır. Yine aynı kanun uyarınca bu kooperatiflerin işleri, kanun, ana sözleşme, diğer mevzuat hükümleri, üst kuruluşların talimatları, genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına göre yürütülmekte, bu kooperatiflerde görev yapan personelin atama, emeklilik ve görevden çıkarılması gibi hususlar ana sözleşmede gösterilmektedir.

Öte yandan bu tür kooperatiflerde, Toplu İş Sözleşmesi kapsamında olan ve olmayan personel görev yapmakta, 1581 sayılı kanuna göre çıkarılan " Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Personel Yönetmeliği'nin 40. maddesinde aylık ücretin Toplu İş Sözleşmesi kapsamında olan personele, Toplu İş Sözleşmesindeki esaslar dahilinde ödeneceği, 102. maddesinde ise, emekliye sevk olunan personelin kıdem tazminatının 47. maddedeki esaslara göre ödenmesi öngörülmektedir.

İncelenen dosya içeriğinden davacıların murisinin; özel hukuk hükümlerine tabii tüzel kişiliği haiz bir kuruluş olan Tarım Kredi Kooperatifinde müdür olarak çalıştığı, 92 kayıt numarası ile Koop, İş Sendikasında üye bulunduğu, Toplu İş Sözleşmesinden yararlanıp Toplu İş Sözleşmesi kapsamında olduğu, bu sözleşme ile öngörülen haklardan olan kıdem tazminatından noksan ödenen kısmı dava konusu yaptığı anlaşılmaktadır. Durum böyle olunca davacıların murisinin talebinin İş Kanununun 14. maddesi kapsamında olduğu ortaya çıkmakta, anlaşmazlığın bu hususlar gözönünde tutularak çözümü gerekmektedir.

5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 1. maddesi uyarınca iş aktinden ve İş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözümü iş mahkemeleri görevli olduğundan ve anlaşmazlık kıdem tazminatının noksan ödenmesinden, bir netice Toplu İş Sözleşmesinden kaynaklandığından, davada Adli Yargı yeri görevli bulunmaktadır.

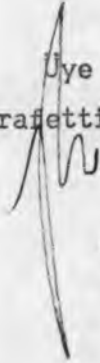
Açıklanan nedenlerle, davanın Adli Yargı yerinde görülmesine ve İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Bayındır Asliye Hukuk (iş) Mahkemesi'nin 15-3-1984 günlü, 1984/42-57 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle, İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Bayındır Asliye Hukuk (iş) Mahkemesi'nin 15-3-1984 günlü, 1984/42-57 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 8-10-1984 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

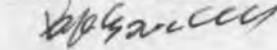
Üye
Şerafettin Seyhun

Üye
Çetin Aşçıoğlu

Üye
Şafak Sancar

Üye
Erol Çırakman

Üye
Mustafa Şahin

Üye
İlhan Koseoğlu

Bu kararın
yayını uygular
Başkan

23/10

S.Y.